

33 835
(NVWA)

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Nr. 264 Brief van de staatssecretaris van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 juni 2026

Hierbij bied ik uw Kamer, mede namens de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, het Jaarbeeld 2025 van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) aan.

De NVWA ziet toe op de veiligheid van voedsel en consumentenproducten, dierenwelzijn en de bescherming van de natuur via 7 publieke belangen. In haar jaarbeeld 2025 laat de NVWA zien wat de impact was van het toezicht bij deze publieke belangen. Het jaarbeeld is toegankelijk via de website van de NVWA <https://www.nvwa.nl/jaarbeeld2025>.

In 2025 heeft de NVWA opnieuw stappen gezet op het gebied van meer flexibiliteit, innovatie en samenwerking, om zo te kunnen blijven inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Zo richtte de NVWA zich in op de groeiende online handel met een bijeenkomst voor influencer agencies om aandacht te vragen voor hun verantwoordelijkheid bij het promoten van gezondheidsproducten. Ook werkte de NVWA in 2025 onder meer gericht samen met nationale en Europese partners om het toezicht te versterken op het gebied van waterkwaliteit en gewasbeschermingsmiddelen. En zette zij digitale systemen in om controles – bijvoorbeeld op energielabels – efficiënter uit te voeren.

Hieronder licht ik per publiek belang kort en gericht de opbrengsten van het toezicht in 2025 toe.

Voedselveiligheid

Het publiek belang voedselveiligheid¹ richt zich op de hele plantaardige en dierlijke voedselketen. Dat betekent een grote diversiteit aan onderwerpen en taken. De NVWA past haar manieren van toezicht houden hierop aan en zet bijvoorbeeld in op het stimuleren van goed gedrag, handhaving waar nodig en de ontwikkeling van innovatieve manieren van toezichthouden. Zo werkte de NVWA in 2025 met steekproeven bij formulebedrijven (levensmiddelenbedrijven die onderdeel zijn van een organisatie met meerdere eigen filialen of franchisers), en paste het toezicht aan bij bedrijven die het goed deden. Dit verminderde de lasten voor de bedrijven en stimuleerde goed gedrag. Op het gebied van handhaving deed de Inlichtingen- en Opsporingsdienst van de

¹ <https://www.nvwa.nl/voedselveiligheid>

NVWA samen met de IGJ, de FIOD en de politie onderzoek naar de illegale handel in geneesmiddelen via internet (o.a. website funcaps), waarbij een aantal websites uit de lucht zijn gehaald. Zo voorkwam de NVWA dat meer schadelijke middelen op de markt kwamen. De NVWA werkt aan een instrument voor zelfbeoordeling van de voedselveiligheidscultuur bij levensmiddelenbedrijven, een zorgvuldig ingerichte experimenteerruimte voor novel foods zoals kweekvlees en precisiefermentatie, om ondernemers de ruimte te geven voor innovatie.

Productveiligheid

Binnen het publiek belang productveiligheid² draagt de NVWA bij aan het vergroten en borgen van de veiligheid van consumentenproducten door bedrijven. Ook dit is een publiek belang met een zeer breed palet aan onderwerpen, waarin een groot aantal bedrijven actief is. De markt ontwikkelt zich bovendien in een rap tempo. De NVWA beweegt door vernieuwende toezichtsmethoden mee met deze ontwikkelingen. In 2025 ontwikkelde de NVWA bijvoorbeeld het systeemtoezicht door, een vorm van toezicht die gebruik maakt van zelfregulerende systemen binnen organisaties of branches. Dit is een efficiënte manier van toezicht die aansluit bij nieuwe Europese wetgeving. Daarnaast zette de NVWA crowd sourcing³ in voor meer inzicht in de locaties van attractie- en speeltoestellen, wat mede zorgde voor een beter beheer van veilige speel- en beweegplekken. Samen met andere betrokken partijen maakte de NVWA de campagne #Weet wat je online koopt! Dit droeg bij aan bewustwording bij de consument van de risico's van het kopen van bijvoorbeeld speelgoed via internet.

Tabaks- en alcoholontmoediging

Met het publiek belang tabaks- en alcoholontmoediging⁴ draagt de NVWA bij aan het Nationaal Preventieakkoord⁵ op weg naar een rook- en vapevrije generatie. In 2025 lag de focus van de NVWA op het toezicht op de illegale handel in vapes en nicotinezakjes. Bij 42% van de controles in winkels was handhaving nodig en de NVWA nam ruim 650.000 producten in beslag. Bij de controle of verkopers zich aan de leeftijdsgrens van 18 jaar hielden bij de online verkoop van alcohol trad de NVWA bij 85% van de inspecties handhavend op. Naast handhavend toezicht zijn ook preventie en voorlichting van groot belang. De NVWA werkt hiertoe samen met onder andere het ministerie van VWS en het RIVM.

² <https://www.nvwa.nl/productveiligheid>

³ Crowd sourcing is het gebruik maken van een grote groep professionals, vrijwilligers en/of geïnteresseerden voor bijvoorbeeld onderzoek.

⁴ <https://www.nvwa.nl/tabaks-en-alcoholontmoediging>

⁵ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-1f7b7558-4628-477d-8542-9508d913ab2c/pdf>

Diergezondheid

Het publiek belang diergezondheid⁶ is gericht op het voorkomen en verspreiden van dierziekten en zoönosen. In 2025 ging de meeste aandacht binnen dit publieke belang uit naar vermoedens van blauwtong en vogelgriep. Om verspreiding van dierziekten te voorkomen, zette de NVWA bij haar toezicht in op reiniging en ontsmetting van veewagens. Een ander speerpunt bij het toezicht was een goede administratie van het transport, zodat de bron van een ziekte opgespoord kan worden en verspreiding tegengegaan.

Dierenwelzijn

Het publiek belang dierenwelzijn⁷ richt zich op het welzijn van landbouwhuisdieren en gezelschapsdieren. De handhavingsaanpak van de NVWA heeft de afgelopen jaren bij pluimvee geleid tot een significante daling van het aantal waargenomen letselgevallen aan de slachtlijn. Ook aan het welzijn van exotische dieren droeg de NVWA bij, onder meer door controles op de huisvestingsnormen bij de houders van roofvogels. Daarnaast was (en is) de NVWA actief betrokken bij de handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid van het beleid voor een dierwaardige veehouderij.

Plantgezondheid

Schadelijke plantenziekten en -plagen zijn een risico voor de plantgezondheid en kunnen onze Nederlandse natuur bedreigen. Binnen het publiek belang plantgezondheid⁸ richt de NVWA zich op preventie en bestrijding van schadelijke plantenziekten en -plagen. In 2025 vroegen met name de verspreiding van de Japanse kever binnen de EU, wratziekte en bruinrot in aardappelen de aandacht en inzet van de NVWA.

Natuur en milieu

Het publiek belang Natuur en milieu⁹ richt zich op een gezonde leefomgeving van mens, dier en natuur, met bevordering van de biodiversiteit en waterkwaliteit. In 2025 heeft de NVWA in samenwerking met de visserijsector cameratoezicht ingevoerd bij het lossen van vis in aangewezen havens. Dit bevorderde een betere naleving van de regels, hielp illegale visserij te voorkomen en ondersteunde duurzaam beheer van de visstanden. De Inlichtingen- en Opsporingsdienst van de NVWA deed verschillende onderzoeken naar illegale handel in en gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Door deze middelen uit de handel te

⁶ <https://www.nvwa.nl/diergezondheid>

⁷ <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/dierenwelzijn>

⁸ <https://www.nvwa.nl/plantgezondheid>

⁹ <https://www.nvwa.nl/natuur-en-milieu>

nemen, droeg de NVWA bij aan het reduceren van risico's voor het milieu en de biodiversiteit.

Tot slot

We leven in een wereld van instabiliteit en onzekerheid, van afnemend vertrouwen in instituties. Dit vraagt om krachtig toezicht, van een NVWA die robuust en weerbaar is. Daarvoor is het nodig de handen ineen te slaan.

Toezichthouden vraagt nu en in de toekomst meer en meer samenwerking, nationaal en internationaal, met andere toezichthouders, beleidsmakers, het bedrijfsleven en de samenleving. Of het nu gaat om de beheersing van de groeiende stroom online gekochte consumentenproducten van buiten de EU, de verwezenlijking van het Nationaal Preventieakkoord, het verbeteren van dierenwelzijn of het toezicht op de naleving van wet- en regelgeving over gewasbeschermingsmiddelen: samenwerking is noodzakelijk om deze complexe vraagstukken het hoofd te bieden.

Ook vernieuwing en flexibiliteit zijn cruciaal in het toezicht. Alleen door mee te bewegen met alle veranderingen in de maatschappij kan de NVWA dáár zijn waar ze het meest nodig is en staan voor de veiligheid van mens, dier en natuur.

De staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
S.P.A. Erkens